

Magnifice Rector!
Tisztelt Ünnepi Közgyűlés!
Tisztelt Professzortársaim!

Hans Ulrich Gumbrecht, a Stanford Egyetem (Kalifornia) professzora a romanisztika és az általános irodalomtudomány világszerte ismert képviselője, emellett Németország egyik legbefolyásosabb közéleti személyisége. Számos nyelven jelennek meg publikációi, amelyek műfaji spektruma a tudomány- és retorikatörténeti monográfiáktól az összehasonlító irodalomtudományi tanulmányokon át egészen a mindennapi életvilág jelenségeivel foglalkozó esszéig terjed.

A würzburgi születésű Hans Ulrich Gumbrecht 1971-ben doktorált Konstanzban a középkori újlatin nyelvű irodalmi szövegek hiperboláiról, majd ugyanott habilitált 1974-ben a francia forradalom parlamenti retorikájáról. A Bochumi Egyetemen oktatott 1982-ig, majd Siegenben, ahol megalapította az első németországi szellemtudományos szakkollégiumot többek közt Jürgen Habermas, Niklas Luhmann és Jean François Lyotard részvételével. Hans Ulrich Gumbrecht szervezésében került sor 1981 és 1989 között a dubrovnikai Inter-University Centerben arra az öt kongresszusra, amelyek újradefiniálták a szellemtudományok alapfogalmait. Ezzel nemcsak az európai kultúratudományok alapítói közé kerültek, hanem lehetővé tették a nyugat- és kelet-európai kutatók termékeny párbeszédét is. Hans Ulrich Gumbrecht 1989-től az Egyesült Államokbeli Stanford Egyetem professzora, számos észak- és dél-amerikai, valamint európai egyetem és kutatóintézet vendégoktatója, több tiszteletbeli doktori cím birtokosa.

Tudományos munkásságának középpontjában a történeti tudat és a történeti érzék alakváltozatainak, az értelmezés és a tudomány fogalmának, funkciójának újragondolása áll. A kommunikáció anyagszerű megalapozottságának hangsúlyozása mellett írásaiban különösen fontos szerepet kap a jelentésközpontú értelmezési gyakorlat elmozdítása egy olyan befogadói megközelítés felé, amely a megértést a jelenlét átéléséhez kapcsolja. Ezen elgondolás jegyében születtek a humántudományok számára iránymutató munkái. Ezek közül kiemelendő az *In 1926* című könyve, amely egy szinkron időbeli metszet kulcsszavai mentén láttatja szoros összefüggésben a mindennapok kultúrájának történéseit a korszak filozófiai és humántudományi tendenciáival. Nagy visszhangot váltott ki *In Praise of Athletic Beauty* című munkája, amely a sport által teremtett különleges jelenlét élményét az esztétikai tapasztalattal hozza összefüggésbe. De ebbe a sorba illeszkedik nemrég megjelent *Unsere breite Gegenwart* című kötete is, amely a „széles jelen”-nek nevezett időtapasztalat felől vállalkozik az irodalmi szövegek hangulatának megidézésére és a kánonhoz fűződő viszonyunk újszerű meghatározására abban a korban, amelyet a „hiperkommunikáció” korának nevez.

Hans Ulrich Gumbrecht eddigi pályafutásának egyik legfontosabb jellemzője, hogy korán belátta a humán- és irodalomtudományokon belüli szakosodásból fakadó hátrányokat. Könyvei, előadásai és tudományszervező tevékenysége, amely kimagasló szaktudása mellett kiváló kapcsolatteremtő képessége révén vált nemzetközi szinten kiemelkedő teljesítménnyé, mindig is a szakosodott tudományterületek közötti határátlépéseknek számítottak. A társadalmi szerepüket napjainkban radikálisan újragondolni kényszerülő és így szerkezetváltozás előtt álló humántudományok számára ezért fontos tájékozási pontot jelent Hans Ulrich Gumbrecht gondolkodása. Ebből a szempontból különösen indokolt az ELTE és Hans Ulrich Gumbrecht között már több éve fennálló kapcsolat folytonosságának biztosítása.

Hans Ulrich Gumbrecht az ELTE intézménye, oktatói és hallgatói iránt érzett elkötelezettségének jelét legutóbb azon a mesterkurzuson adta, amelyet 2011 szeptemberében a BTK Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézetben működő Általános Irodalomtudományi Kutatócsoport (ÁITK) meghívására tartott *Mire valók és mit érnek ma a humántudományok?* címmel. A jelentős sajtóvisszhangot kiváltott előadások, továbbá a hozzájuk kapcsolódó, graduális és

posztgraduális hallgatók, valamint oktatók részvételével zajlott szemináriumok mellett Hans Ulrich Gumbrecht a BTK képviselőivel és hallgatóival folytatott számos hivatalos és informális eszmecsere segíttette az egyetem nemzetközi kapcsolatainak építését. A mesterkurzus kiegészítéseként magyar fordításban megjelent a *Production of Presence* című könyve (*A jelenlét előállítása*, Ráció Kiadó, 2010), a meghívás közvetlen előzménye pedig az ÁITK-val közös, *Kulturtechnik Philologie* című publikáció volt (Winter, 2011), amelynek köszönhetően a BTK több különböző tanszékén dolgozó számos munkatárs tudományos eredményei váltak ismertté nemzetközi szinten.

Mindezek alapján én, Dr. Dezső Tamás az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának dékánja, mint felavató, tisztemnél fogva, tudománya és szakmai tevékenysége jutalmául Önt, **Hans Ulrich Gumbrecht**, az irodalomtudományok honoris causa doktorává és professzorává avatom, és felruházom mindazokkal a jogokkal, amelyek a törvény és a szokások erejénél fogva a díszdoktorokat megilletik. Kívánom, hogy az egyetemünk által adományozható legmagasabb kitüntetés birtokában még hosszú ideig fejtsse ki áldásos tevékenységét hazája, az emberiség és immár egyetemünk javára is.
Úgy legyen!